

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 10. (70) évf.
4. szám. 1999 szeptember-október.
Ára: 1500 lej.

„LÉPJETEK ÁT AZ ARANYKAPUN”

Dr. Szabó Árpád püspök tanévnyitó beszéde

Menjete be a szoros kapun..., amely az életre visz... (Mt 7, 13-14)

A jézusi felhívás arra figyelmeztet, hogy vegyük komolyan életünk célját, hivatásunkat. Ilyenkor, a tanév első napján sokkal inkább meg kell hallanunk a minket kereső felhívást. Én ma mégsem ezzel a komolysággal szeretnék hozzátok szólni, hanem egy vidámabb, játékosabb felszólítással, amelyet gyermekkori szép emlékként hoztatok magatokkal, és őriztek. Arra a játékokra szeretnék emlékeztetni, amikor feltartott kezekkel párosan felsorakoztatok, és a hátulról jövők átbújtak a jelképes kapuk alatt, miközben zengett az ének: „Bújj, bújj zöld ág, zöld levelecske, Nyitva van az aranykapu, csak bújjatok által.”

Mit szólnátok egy olyan aranykapuhoz, amelyen átmenve, mássá lesz az ember? A jól ismert népmese szerint, ha a fiúk átbújjanak a szivárvány alatt, leányokká lesznek, ha pedig a lányok teszik meg ugyanezt, fiúkká változnak. Úgy-e milyen jó, hogy csak mese ez a kapu, mert nem tudom, hogy mennének, vagy jönnének rajta a gyermekek.

De van egy olyan kapu, amelyen ha átmegy az ember, egészen mássá lesz. Igaz, hogy nem lehet lépésben átmenni alatta, sokáig, évekig tart az átmenet. De csak az megy át igazán rajta, aki közben egészen átalakul.

Ilyen aranykapu az iskola, s számotokra az Unitárius Kollégium is. Beléptek ide mint serdülő gyermekek, és eltávoztok innen mint 18 éves lányok és ifjak. Elindultok e kapu alatt mint tudásra szomjas kisemberek, és kijöttök boltja alól, mint művelt magyar ifjak, akik elsajátították az általános emberi műveltség alapelemeit, kérdéseire ráeszméltek, a legnagyobb szellemek legfontosabb feleleteit megértették, s képesek lesztek arra, hogy az emberi tudás legmagasabb csodáit a tudományos megismerés eszközeivel megismerjétek és kutassátok.

De még ennél is fontosabb az, hogy megérkeztek e kapu elé a gyermekkor viaszlelkével, s kikerültök az ifjú lélek örökkévaló mintázatával mint majdnem kész

emberi jellemek. Kezdetben ígéret vagytok, a végén beteljesedés, most zsenge fűszál, s akkor kenyeret hordozó kalász.

Mi teszi, műveli rajtatok és bennetek ezt a csodát?

Az, hogy idebenn a kapubolt alatt, a négyéves folyosókon találoztok Valakivel, aki a lelkek királya, a legnagyobb életalkotó: Jézussal. Ő viheti végbe rajtatok ezt a nagy csodát, hogy ti adventi lelkekből pünkösdi lelkekké váltok, keresőkből boldog megtalálókká, kérdezőkből örök feleletek birtokosaivá. Ő gazdagít meg titeket élete kimeríthetetlen kincseivel, hittel, engedelmességgel, hűséggel, kiteljesedett emberiséggel.

De ott vannak nyomában mindazok, akik az évszázadok folyamán gyarapították, életükkel gazdagították ez iskola lelkeségét és szellemi színvonalát. Hűségükkel és áldozatukkal pedig átmentették a pusztítás és lélekrombolás sötét korszakain, hogy nektek megnyílhasson ez évben is az aranykapu, az örök Alma Mater kitaruló ölelésében.

Én tudom, hogy ez az átalakulás egy életen át tart, de azt is mondom, hogy veszendőbe megy életek, ha nem kezdődik el már most a négy esztendő alatt. Ha pedig elkezdődik, ha ez a nagyszerű átalakulás megindul, nem aggódunk értetek, megáldjuk a ti be- és kimeneteleteket, mert tudni fogjuk, kiből hisztek és ki népei vagytok. Lehet, hogy sokszor elmosódik emléketekben ennek az aranykapunak a képe, de ne féljétek, aki jól ment át alatta, akármerre jár, tövises között, bozótban is, még a halál árnyékának völgyében is, atyai földön, Istennel jár.

Nyitva van az aranykapu, menjete át rajta.

De nemcsak ti mentek át ezen a kapun, átmennek a ti tanáraitok is. Azonban az ő átmenetük és a tietek között szembeszökő különbségek vannak. Ti négy év alatt teszitek meg ezt az utat, ők harminc-negyven évig járnak alatta. A ti utatok szakadatlan gyarapodás, az ő útjuk szakadatlan elszegényedés, ti megnövekedtek, ők

alászállnak. S mindezt miért? Azért mennek keresztül ezen a csodálatos aranykapun, amely úgy emésztí az életet, mint ahogy termeli és gyarapítja azt, hogy az ő megszegényedésükből ti meggazdagodjatok, az ő alászállásukból ti felemelkedjétek. Az élet gazdagsága, szépsége, ennek az iskolának minden áldása és dicsősége abból táplálkozik, hogy ők feláldozzák magukat tiéretetek. Azért ne szűnjétek meg őket szeretni, nagyon szeretni. Igyekeztek minél jobbak és minél hálásabbak lenni irántuk, s tudjátok meg, hogy ami életet innen magatokkal fogtok vinni, az mások önfeláldozásából táplálkozik.

Egy gyermekverssel kezdtem, amelynek dallama benne zsong mindannyiunk lelkében, s e pillanatban

úgy érezzük, hogy e melódiának zsolttáros íze, szépsége, méltósága van. Igen, mert ezt a kaput is az a Valaki nyitja, aki életünk drága pénzével megajándékozott, az örökkévaló és minket szerető Isten.

Az Ő nevével ajkatokon lépjétek át az új tanév megnyitó aranykapuján, s mi boldog örömmel ölelünk magunkhoz, s veletek és értetek imádkozunk: „Óh Uram, segíts most, óh Uram, adj jó előmenetelt.”

Az Unitárius Egyház közössége és főhatósága nevében kívánok sikerekben és szép eredményekben gazdag munkát nevelőknek és tanulóknak egyaránt.

(Elhangzott a kolozsvári Unitárius Teológiai Líceum tanévnyitó ünnepélyén, 1999. szeptember 1-én.)

UNITÁRIUSOK I. EGYETEMES TALÁLKOZÓJA 1999. augusztus 14-én

1999. augusztus 14-én több ezer unitárius jött el Székelyudvarhelyre, hogy részt vegyen az unitáriusok minden eddiginél nagyobb találkozóján. Reggel sírásra állott még az ég szeme, ami nem kis aggodalommal töltött el minket. Szejken mindent előkészítettünk, és nagy csalódás lett volna, ha a sportcsarnokba kellett volna vinnünk a rendezvényt.

Örömkre a felhők szakadozni kezdtek az égen, s mi bizakodva indultunk el az Orbán Balázs emléket idéző Szejke felé. A végeleáthatatlan kocsisor már előre jelezte a nagyszámú részvételt. A dombói fúvósok toborzója már messziről hallatszott. A szabadtéri színpad környéke szűknek bizonyult a kezdés időpontjára. Zászlók és névtáblák alatt nemcsak itthonról érkeztek az unitáriusok, de az Anyaországból, Észak-Amerikából és Angliából is.

A székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség — mint a helybéli szervező —, az Unitárius Püspökség védnöksége alatt régi hagyományt újított fel, és sokkal szélesebb keretben, ugyanis több, mint egy évszázadon keresztül a Nagyhomoród-menti egyházközségek Homoródfürdőn tartották az ilyen találkozókat.

A megnyitó beszédben e sorok írója elmondta, hogy „vallomás ez a találkozó: a szülőföldhöz, a népünkhöz, az egyházunkhoz való kötődésről, jövőbe vetett hitünkről és arról, hogy cselekvő részei vagyunk a világ unitarizmusának, a ke-

reszténységnek és az emberiségnek”. Az ünnepi istentiszteleten az egyházi beszédet püspökünk, **dr. Szabó Árpád** mondta, aki kiemelte az unitáriusokat jellemző összetartozást és hűséges híveink helytállását. Utána egyházunk tisztségviselői következtek: **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Székely Miklós**, **Nagy László**, **Kedei Mózes**, **Máthé Sándor**, **Szombatfalvi József** esperesek és **Gyerő Dávid**, az ODFIE titkára. Ezután a köszöntők sora következett: a Magyar

Unitárius Egyház üdvözlését **dr. Murvay Sámuel** tolmácsolta. Angliából **Austin Fitzpatrick**, az Egyesült Államokból **Cathy Cordes** hozott biztatást, és fejezte ki az összetartozás testvéri érzését. Üdvözlést hozott a nyugati magyarság részéről, Svájcban **dr. Gyarmathy György**, a Magyar Nemzeti Örökség és Kulturális Alapítvány képviselőjében **Csallóközi Zoltán**, a megyei önkormányzat elnöke — **Kolumbán Gábor**, **Antal István** parlamenti képviselő és **Szász Jenő** Székelyudvarhely polgármestere.

A köszöntőket kopjafaavatás követte, amelyen az avató beszédet **dr. Kisgyörgy Árpád** marosvásárhelyi főgondnok, az áldást **dr. Rezi Elek** főjegyző mondta. A kopjafát apa és fia: **id.** és **ifj. Kisgyörgy Imre** faragta. A kopjafaavatást ünnepi műsor követte: fellépett az egyesített unitárius kórus (dombói, magyar-sárosi, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, székelyudvarhelyi), a **Balázs Ferenc Vegyeskar** és a **Székely Dalegylet**. Erdélyi magyar múltunk és jelenünk

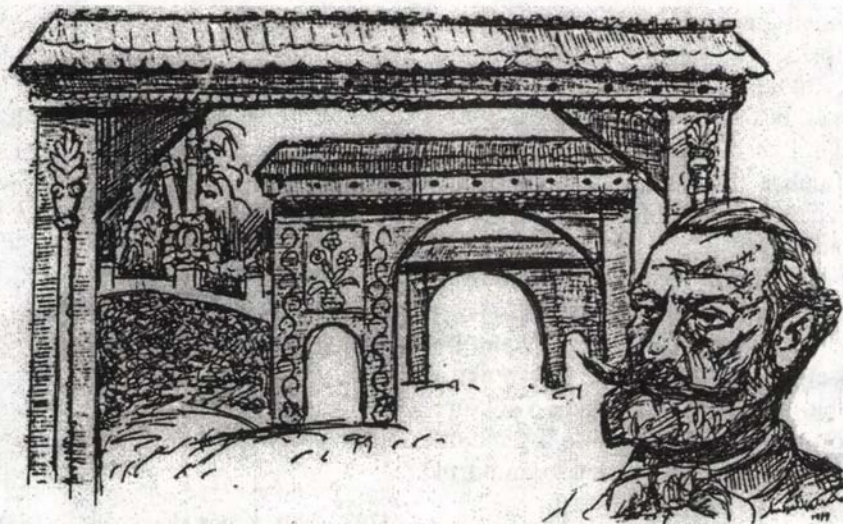

elevenedett meg **Balázs Éva** színművésznő, **Szalai Zsuzsa** és **Ilkei Ildikó** szavalataiban. Az ODFIE tagjai: **Sorbán Enikő**, **Iszlai Borbála** és **Simon Edit** népdalokat énekeltek, majd a helyi **Csalóka** együttes tematikus táncoszeállítást mutatott be. A találkozót **Balogh Ferenc** kolozsvári főgondnok záróbeszédével és Orbán Balázs síremlékének megkoszorúzásával ért véget. A koszorúzás alatt a dombói fúvósok muzsikáltak.

A találkozó végére az esővel fenyegető felhők eltűntek, az ég kiderült, s a nap aranykarjaiba ölelte a székelykapuk alatt hazafelé indulókat. Az ünnepi tömeg széteszlása után ottmaradtam a síremléknél egyedül. A legnagyobb székely fémarca mosolygott, s úgy tűnt, mintha azt mondaná: boldog voltam ma, hogy eljöttetek ide az én földemre, a ti földetekre, hogy találkozzatok egymással és velem is. Én népem, erdélyi magyar unitárius testvéreim,

unitáriusok a világból, itt a Szejkén én minden augusztus második szombatján várlak titeket!

KEDEI MÓZES esperes-lelkész

Ami az Unitárius Világtalálkozóból kimaradt

Az Egyesült Államok nagykövetének üdvözlő távirata kevéssel a világtalálkozó után érkezett meg. Mivel a több ezer résztvevő erről nem értesülhetett, ezért az Unitárius Közlöny hasábjain hozzuk híveink tudomására.

Hölgyeim és Uraim! Unitáriusok Romániából és az Egyesült Államokból, Magyarországról és Európa más országaiból, nagy öröm számomra, hogy üdvözlétemet küldhetem önöknek az Erdélyi Unitáriusok Világtalálkozására.

Az Egyesült Államokban találkoztam unitárius-univerzalistákkal, és nemrég alkalmam volt, hogy Kolozsváron találkozzam az unitáriusok püspökével, dr. Szabó Árpáddal, és el kell mondanom, hogy nagyon meghatott az a tény, hogy közösségek között, amelyek olyan messze élnek egymástól, a testvéri kapcsolat újjáéledt és virágzik mindjárt az 1989-es változások után a nehéz évtizedek ellenére, amikor mindenfajta érintkezést akadályozott az elnyomó rendszer Romániában. Megtudtam, hogy az elmúlt tíz évben az elképzelések egy sikeres, erős és életképes testvéregyházközségi hálózattá nőttek az erkölcsi értékekre alapozva, célul tűzvé ki, hogy Erdély térségében a különböző felekezeti és nemzetiségű népek életét jobba tegye.

Szeretném, ha sok ilyen hálózat létezne a ti országotok és az Egyesült Államok között. Sikert kívánva önöknek, hadd végezzem egy Thomas Jeffersontól vett idézettel, aki az Egyesült Államok harmadik elnöke volt, vallását tekintve unitárius: „Béke, jólét, szabadság és az erkölcsök szoros kapcsolatban állnak egymással.”

Őszinte tisztelettel James C. Rosapepe, az Egyesült Államok nagykövete

FALUTALÁLKOZÓRA

Volt egy falu: Rava, ahol évszázadokon át együtt éltek és dolgoztak nemzedékek, örököve a házat, örököve a földet, a templompadokat, a hitet; ahol a házakat egy időben gyermeksírás és öregek jajgatása töltötte be, a templompadok vasárnapról-vasárnapra megteltek imádkozó gyermekekkel és felnőttekkel.

Van egy falu: Rava, ahol a legfiatalabb ember csontjait is megritkította, haját őszbe vegyítette az idő, ahol egyre több az üres ház, amelyet nem ver fel az unokák csengő hangja, amelynek udvarait nem az unokák, dédunokák lába tapossa, hanem gyom növi be, ahol az idő teltevel egyre több templompad marad üresen, de ahol mindig voltak, vannak és lesznek alkalmak, amikor az unokák hazalátogatnak és elfoglalják őseik padjait.

Lesz egy falu - Rava? lesz még 20 évig, 30-ig? És lesz ezután is. Élni fog az emlékekben. Meddig? Ez csak rajtunk múlik.

Éltek ebben a faluban emberek, akiknek itt ringott a bölcsőjük, és már földdé vált testük itt pihent meg, akiknek gyermekeik, unokáik, dédunokáik itt éltek és őrizték az ősök emlékét, beszéltek róluk, sirjukra virágot helyeztek, és emlékeikből állandóan új erőt merítettek.

Élnek ebben a faluban emberek, akik kijárnak a sírokhoz, és emlékeznek a régiekre, de akiknek fiai, unokái messze szakadtak, és már csak hazalátogatnak időnként, kimennek a sírokhoz, gyertyát gyújtanak, és próbálják felidézni az ősök emlékét.

És akik ezután születnek meg valahol? A dédunokák fiai? Hallani fognak-e az ősi földről, a gyökerekről? Hazalátogatnak-e, és ha igen, fájni fog-e nekik a sok üres ház, a gyommal benőtt udvarok; kimennek-e a temetőbe gyertyát gyújtani, virágot helyezni a még domboruló sírhantokra – emlékezni, erőt meríteni?

Mert a múlt ismerete identitásunkat erősíti, erőforrásként szolgál még akkor is, ha vállat vonva szemet hunyunk múltunk felett, mondván, hogy semmiben sincs segítségünkre; még akkor is, ha elidegenedett hitetlen világunkban egyre inkább eltávolodva az ősök földjétől, szülőföldünktől, felégetni próbálunk mindent, ami ideköt, mondván, hogy anélkül is tudunk boldogan, elégedetten élni. De ahogy *Sütő András* mondja: kegyes-kegyetlen szülőföldjét az ember lélekcsonkulás nélkül el nem hagyhatja, úgy igaz az is, hogy eredetünk ismerete, az emlékeinkben élő, beszélgetéseinkben felidézett szülőföld, az unokáinknak elmesélt múlt óriási, tagadhatatlan veszteségünkben erőt adó, hitet megtartó, élményt nyújtó, példát szolgáltató kiapadhatatlan forrás.

Ezen alkalommal azokra az emberekre szeretnék emlékezni, akik itt éltek, dolgoztak, lábuk nyomát talán még őrzi valahol a föld, emléküket pedig hirdetik a sírdombokon vagy a már földdel egyé vált sírhelyeken felkiáltójelként álló sírkövek jól olvasható vagy kibetűzhetetlen írásaikkal. De őrzik a házak, a fák, az új életet hordozó tavaszi szellő, a templompadok, a harangszó, az emberek, akik utánuk jöttek, és reméljük, hogy azok is, akik azután jönnek.

És emlékezni szeretnék a két évvel ezelőtt az örökké-

valóságba távozott nagyapámra, aki életével példát mutatott, formált, alakított, és annak ellenére, hogy két évvel ezelőtt üresen maradt az a templompad, én mégis ott látom őt, aki vasárnapról-vasárnapra hűségesen elfoglalta helyét; és ha ki is megyek a sírjához rá emlékezni, igazán itt találom meg őt, itt érzem meg leginkább örök jelenlétét.

Mi az, amit tőle kaptam? Kaptam a hitet Istenben, és az emberekbe vetett töretlen, rendíthetetlen, mindennek ellenére megmaradó bizalom példáját, kaptam azt a felismerést, hogy milyen erő rejlik a családban, a múlt ismeretében. Sok ez vagy kevés? Számomra – úgy érzem – örök életemre való értékes útravaló, hisz tanulmányaim bizonyították az általa hirdetett értékek valóságát.

SZÉN CSILLA

Rava unitárius lelkészei és gondnokai

Lelkészek:

Muzsnai Mózes 1693—1718; Derzsi Aeneas (András?) 1718—1728; Almási András 1730—1740; Váraljai István 1743—1789, itt halt meg mint esperes; Kisgyörgy Ferencz 1789—1793; Gejza János 1793—1801; Koncz Márton 1801—1831, itt halt meg mint esperes; Árkosi Dénes 1832—1887, itt halt meg mint esperes; Végh Mihály 1887—1902, itt halt meg mint esperes; Sárosi József 1902—1930; Lukács Sándor 1930—1938; Fazakas Jenő 1938—1943; Kis Zoltán 1943—1949; Péter Ödön 1949—1973, itt halt meg; Adorjáni Levente 1973—1994; Benedek Mihály 1994—1996, beszolgáló lelkész Bözödről; Csete Árpád 1996 — .

Gondnokok:

Kecskés István 1718. Fülöp Mihály 1723. Nagy Zsigmond 1724—1732. Kecskés Zsigmond 1732—1736. Jakab Miklós 1736—1740. Marczi János 1743. Izsák János 1750—1753. Izsák Kecskés Mihály 1747—1750. Izsák György 1750—1753/ Izsák Péter 1753—1756. Kecskés István 1756—1757. Izsák Zsigmond 1757—1758. Bartalis György 1758—1759. Kecskés András 1750—1760. Fülöp Péter 1760—1763. Izsák Péter 1763—179. Marosi Péter 1769—1773. Jakab Miklós 1773—1776. Izsák György 1776—1779. Id. Izsák Péter 1779—1782. András Zsigmond 1782—1785. Nagy Zsigmond 1785—1789. Marosi György 1789—1792. Izsák Péter 1792—1795. Izsák Dániel 1795—1798. k. Izsák Péter 1798—1804. id. Izsák Zsigmond 1804—1807. Kecskés István 1807—1842. Izsák Zsigmond 1842—1852. Izsák János 1852—1856. Ifj. Kecskés András 1856—1866. Izsák János 1866—1869. Nagy István 1869—1886. Nagy Dániel 1886—1896. Izsák Ábel 1896—1923. Kecskés Dénes 1924—1940. Id. András Sándor 1941—1947. András Dénes 1948—1987. András Sándor 1987—1999. Nagy Árpád 1999—.

BENNÜNK ÉLNEK!

Novemberben önkéntelenül is volt esperes-lelkésem, az immár nyugdíjas Báró József szavai jutnak eszembe, aki igencsak találóan mondta nekünk vallásórákon, hogy „november az emlékezés hónapja, és nem léphetünk be mindaddig az ajándékozásnak a hónapjába, amíg le nem róttuk méltóképpen kegyeletünket szeretteink, elődeink és szellemóriásaink emléke előtt.”

Fényárban úszó temetők. Élők által kitaposott, halottakhoz vezető utak. Mélyen a földbe vájódott utak őrzik a gyászolók súlyos lépteinek nyomát.

Mesélő kődarabok. Élőknek holtakról mesélő kövek.

A zöld pázsit tavasszal mégis újraeled a föld mélye vonzotta sírkövek között. Fák hús árnyékában húzódnak meg a gyászunkat és veszteségeinket jelző márványfényű kövek. Mintha a Nap is csak hunyorogva nézne rájuk.

Elhagyták a temetők, s néhány nap elteltével a kitaposott utak szétmállanak az őszi esőzésektől. Élők a holtakhoz vezető utakat másképpen keresik. Hiszen bennünk élnek tovább, akik elmennek, akik úgy mennek el, hogy velünk maradnak, s akik úgy maradnak velünk, hogy belőlünk is elvisznek egy darabot.

A természet tehát visszatér. Lépést tart az élőkkel, s megtanítja őket felejteni. Feledést hoz, de gondolatokat is ébreszt. A temetők elhagyottsága, gondozatlansága önmagunk lelki sivárságára ébreszt rá. Rádöbbenünk, hogy bármennyire is lázadunk sorsunk ellen, teremtmények vagyunk és mélységes lesz a mi elhagyatottságunk Isten nélkül.

Emlékezetünk korlátolt. Vagyunk, akiknél egy idegen hangzású név már elfelejtődik, mihelyt a temetők bejáratához érünk, és vagyunk olyanok, akik az arcot rostáljuk ki sejtjeinkből a leghamarabb.

420 november múlt, hogy elment egy ember. A mi emberünk !!!

Arcvonásai, mozdulatai emlékké fakultak, és úgy kopnak, mint a sebes vizű hegyi patakba gördülő szikladarabok. A magaslatokon még mindig jól körülhatárolható úr tátong helyén, ám a völgyben már lakóházak épülnek a gömbölyűre kopott kövekből.

Az ember, aki elment, csak romlandó testét vitte magával. Igazi lényét, a romolhatatlant, a féltőn-szeretőt nekünk adta. Ránk bízta gondosan megalkotott műveit, hogy felhasználhassuk az örökké épülő világban. S hogy öröksége nem homokra épített ház, hanem a szelet és vihart kiálló gondolatokból megépített szerkezet, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy vagyunk még az ő hitén levők.

Szétszórva bár e széles világban, de egyazon hitfelfogásban.

A fényárban úszó temetők fényt derítenek arra, hogy a teremtett természet erősebb nálunk. Erősebb nálunk, embereknél: erősebb legmerészebb álmainknál, reményeinknél. Boldogságunknál is erősebb.

Ráébredünk: az ódon fák egykor majd nekünk is szemfedőként adják árnyékukat. A mi lakhelyünket védik, ahol egyszer majd új életet nyerünk.

Örökkévaló Isten, mennyel édes Jó Atyánk!

Gondolataid talán már elindultak felénk,
mint évmilliárdok távolából a csillagok
fénye
át a hideg, lelketlen ürön,
vagy úgy, mint a Föld mélyéből felbuzogó
forrásvíz,
szomjat oltó hűvös ízével,
dérverésű titokzatosságával,
lúdbőrözve hátunkat,
vagy érkezett hozzánk, mint egy tavasz,
mely ölen ringatott bölcsőkkel
ág hegyére pattanva
kiszökve a téli halálból.
Fogadd hálánkat Atyánk, amikor fényt
akarunk a reggelbe kiáltani,
hogy köntössel védjük meztelenségét,
csábítását,
amikor elringnánk tavaszként öledben,
vagy forrásvízként buggyannánk fel
egymás lelkén,
vagy akár évmilliárdok távolából
megérkeznénk Hozzád,
mint a fény,
hogy felöltöztessük gyermeki köntösünkbe,
hogy védjük, hogy ápoljuk.
Élő gondolatokat a forrásvizetekbe, hogy
megsimogatva egymást a lelkek,
tavaszra fakadva,
bölcsők ringásában
megtaláljuk Szentségedet s nagyságodat.
Köszönjük Atyánk, hogy élő gondolattal
felbuzoghatunk egymás lelkében,
évmilliárdokra tovasuhanó fénynyalábok
lehetünk,
hogy majd önmagunkba visszatérve
isteni ízű források lehessünk,
ringó tavaszok,
csalogató reggelek
szeretteinknek, s
Neked. Ámen.

„A modern fizika szükségszerűen Istenhez vezet bennünket”

Ágoston — ókeresztény filozófus és teológus — szerint két dolgot kell figyelembe venni: „először is, hogy a *Szentírás értelme igaz*, másodsor, hogy a *Szentírás sokféleképpen értelmezhető*. Ha olyan jelentést olvasunk ki belőle, amelyet értelmünk határozottan hamisnak tart, úgy nem szabad makacsul kitaranunk amellett, hogy ez az egyetlen helyes értelmezés, hanem olyat kell keresnünk, amelyben értelmünk is megnyugszik.

A természettudományokban nem azt kell vizsgálnunk, hogy a teremtő Isten szabad akarata szerint a világot csodaként használja, hogy nekünk hatalmát megmutassa, hanem inkább azt, hogy mi történik a természetben a benne rejlő okoknál fogva.”

A klasszikus fizika keretein belül sokáig azt hitte az ember, hogy az egész természet mechanisztikusan megmagyarázható. A mechanika törvényei az egzakt természeti törvényszerűségeknek olyan meggyőző példái voltak, és a felhasznált fogalmak is (mint pl. a tér, idő, sebesség, erő) az első pillanatban olyan szemléletességgel bírtak, hogy az ember a mechanikának megkülönböztető jelentőséget tulajdonított.

Galilei és Newton voltak a mechanika megalapozói, és a mechanika a természetkutatás oly jelentős részévé vált, hogy törvényei a természeti törvények között különleges helyet foglaltak el. Akkoriban ezeket tekintették az egész természetben lejátszódó folyamatok alapjainak.

Egy ilyen világgép, amely az egész tarka valóságot kicsiny anyagi részecskék mozgásaiként és kölcsönhatásaiként megmagyarázza - ahol a részecskék változatlan törvényeket követnek, és minden önkény és véletlen kizárt -, belső zártságával és harmóniájával sok embert lelkesített. A múlt és a jövő teljesen alá van vetve a kauzális determináltság törvényeinek. Ezen elveket természettudományos oldalról nézve, igen élesen és hatásosan fogalmazta meg Laplace, aki a fizikában egy olyan elképzelést vezetett be, amit ma gyakran, különösen a fizikusok, LAPLACE-FÉLE démonnak neveznek. Ez azt az elképzelést jelenti, hogy a világ jelenlegi állapota kikerülhetetlenül következik a megelőző állapotból. Bizonyos tényezők elegendő pontosságú ismerete esetén a múltból és a jelenből pontosan kiszámítható a jövő. Az ember egy ilyen világban csupán egy bonyolult mechanikus törvények szerint működő gép, amelynek története - az egyéni sors is - a mechanika kérielhetetlen elveinek kegyetlenül alá van vetve. A Laplace-féle démon az összes világesemény felett uralkodó megtámadhatatlan kauzalitás, ok-okozat elvének tipikus képviselője.

A klasszikus fizika gondolatvilága csak egy szigorú determináltságot, okozati meghatározottságot ismer és semmi mást.

Egy mindent átfogó kauzalitási elv (oksági elv), amely még ma is tudatosan vagy anélkül elfogadott és védelmezett, szükségszerűen támadja a Bibliát.

A kauzalitási elvet - érdekes módon - éppen a fizika fosztotta meg a trónjától. A klasszikus fizika fogalmaitól való teljes elszakadás hívta életre a relativitáselméletet és a kvantumelméletet.

Einstein 1905-ben fogalmazta meg speciális relativitáselméletét, amelyben többek között kimondta, hogy a szó szoros értelmében nincsen abszolút merev test, és a valóságos testek hosszúsága függ a sebességtől. Pl. minél gyorsabban mozog egy méterrúd, annál jobban megrövidül. Hasonló összefüggések adódnak az időre vonatkozóan is. Pl. egy óra járása is függ a sebességtől. Minél nagyobb sebességgel mozog egy óra, annál lassabban jár, mondhatjuk, széthúzza az időt. Einstein bebizonyította az új tér és idő fogalmak alapján, hogy minden fizikai folyamat lelassul, ha az a rendszer, amelyben végbemegy, sebességet változtat. Ha pl. meg akarunk főzni egy tojást, és nem hagyjuk a lábosban nyugodtan a tűzhelyen, hanem ide-oda tologatjuk, szüntelenül változtatva a sebességét, akkor nem öt, hanem talán hat percbe telik míg rendesen megfő.

Ezeket a jelenségeket a mindennapi életben nem figyelhetjük meg. A változások csak a fénysebesség közelében válnak mérhetővé. Hadd idézzek Pascual Jordan fizikustól egy példát, amely jól tükrözi az említett különös jelenségeket. „Képzeld el, hogy egy űrhajó a fény sebességéhez közeli borzalmas sebességgel elhagyja a Földet és a világűrben repül. Ekkor megtörténhet - ha a sebesség mindössze 0,05%-kal kisebb a fénysebességnél -, hogy a legénység egy év elteltével visszatér a Földre: az űrhajóban magukkal vitt óra egy év elteltét jelzi, az egy évre elvitt élelmiszer éppen elfogyott, és a hajuk is éppen annyival őszült meg, ahogyan az egy évi űrhajózás fáradalmi után elvárható, de a Földön a visszatérő legénység azt tapasztalja, hogy ott közben az emberiség 100 évvel lett öregebb.

A relativisztikus világban (amikor a test sebessége közeledik a fénysebességhez) a tömeg is változó mennyiség. Ezt a relativisztikus tömegváltozást kísérletileg könnyen meg lehet figyelni nagyon gyorsan mozgó részecskéknél. Radioaktív anyagok által kibocsátott elektronok tömege (e részecskék sebessége a fénysebesség 99%-a) a nyugalmi tömeg többszöröse. Az úgynevezett kozmikus sugárzásban levő, gyakran a fénysebesség 99,98%-ával mozgó elektronok tömege 1000-szer nagyobb a „nyugalmi” tömegnél. Ilyen sebességre a klasszikus mechanikát egyáltalán nem lehet alkalmazni, és itt lépünk az igazi relativitáselmélet tartományába.

Hozzá kell szoknunk a természettudományos gondolkodásunk és elképzelésünk ilyen átforgatásához, mivel a *relativitáselmélet kísérleti tapasztalatok megdönthetetlen tényein alapszik*.

A természet nem megszokott elgondolásaink szerint működik, hanem nekünk kell elképzeléseinket a természethez igazítani. Gyakran nehéz a megszokott emberi nézetektől megszabadulni, és ezért ezt a lépést az iskolában is csak kismértékben tudjuk megtenni.

Heisenberg 1927-ben fogalmazta meg a *határozatlansági relációt*, és ezért 1931-ben Nobel-díjat kapott. Ez az összefüggés a fizika klasszikus elképzeléseit véglegesen lezárta. Egy teljesen újszerű természettudományos gondolkodásmóddal állunk szemben, amely egészen más, mint a klasszikus fizika gondolkodásmódja, és amelynek átfogó kihatásai a természet megismerésének sok alapkérdését érintik.

A mikrofizikának is meg kellett szabadulnia olyan fogalmaktól és elképzelésektől, amelyek azelőtt magától értetődőek voltak, és a klasszikus fizika alappilléreiként szerepeltek. Így például a radioaktív elemek szétbomlásakor csődöt mond a kauzális meghatározottság. Idézek *O. Höfling*: *Lehrbuch der Physik* című könyvéből. „A radioaktív bomlás törvénye azt tanítja, hogy egy adott tömegű rádiumnak éppen a fele bomlik el 1622 év alatt, és egy újabb 1622 év elmúltával a maradék fele ismét elbomlik. A radioaktív bomlás törvénye éppen úgy, mint minden más fizikai törvény, precíz matematikai formába önthető. Mégis a klasszikus fizika törvényeivel kapcsolatban egy egészen új dologgal állunk szemben. Nevezetesen, ha azt akarjuk megállapítani, hogy egy adott rádiumatom mikor bomlik el, akkor ezt teljességgel lehetetlen meghatározni: nem lehet megmondani, hogy egy atom a következő másodpercben vagy csak évek múltával bomlik el?”

Mivel tehát a radioaktív atomok bomlására sem külső, sem belső okokat nem találtak, arra a következtetésre jutottak, hogy az egyes atomok elbomlásának nincsen oka, hanem véletlenszerűen következik be.

A mikrofizikából származó ilyen és ehhez hasonló megfigyelések oda vezettek, hogy általánosságban beszélhetünk a kauzális összefüggések fellazulásáról. A tudomány mai állása szerint a mikrofizikában nem létezik a klasszikus fizika mintaképének megfelelő kauzális összefüggés. *A Laplace-féle démonnak itt tehát nincsen lehetősége arra, hogy a korábbi meggyőződés szerint előre kiszámítson jövőbeli eseményeket.*

A modern fizika felette bizarr képet tár fel előttünk, amelyben a legkülönösebb dolgok fordulnak elő. Így pl. az amerikai Nobel-díjas *Richard Feynmann* azt állítja, hogy a pozitronok ugyanazok, mint az elektronok, csupán egy bizonyos ideig az időben visszafelé mozognak. Tehát nem a jövő felé mozognak, mint mi, hanem a múlt irányába. Ez a megfogalmazás különösen érdekes, Feynmann ezért az időfordulás elméletéért 1956-ban Nobel-díjat kapott. *Hans Reichenbach*

tudományfilozófus azt mondta erről: „Ez volt a legérzékenyebb csapás azok közül, amit a fizika idő-fogalma valaha is kapott.”

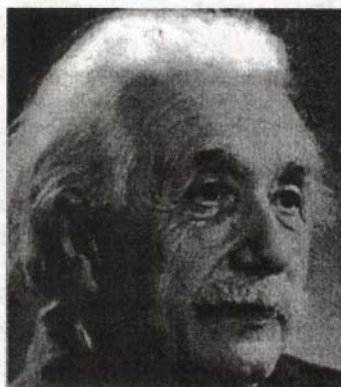
Ezért nem meglepő, ha azt halljuk, hogy a mai természettudomány elitje az egész világon újra hisz Istenben. Az átlagember modernnek tartott istentagadása gögön és doktrinaszerű előítéleten alapul, amely önmagában nemcsak tudománytalan, hanem az ún. tudományra való hivatkozása is minden alapot nélkülöz. Joggal állapíthatta meg a fizikus és csillagász *Eddington*: „A modern fizika szükségszerűen Istenhez vezet bennünket és nem tőle elfelé. - Az ateizmus kitalálói közül egyik sem volt természettudós, mindannyian közepes filozófusok voltak.”

POPA MÁRTA tanárnő

A KUTATÁS VALLÁSOSSÁGA

Önök nehezen fognak olyan - mélyen kutató - tudományos szellemet találni, akiben ne volna valami sajátos vallásosság. De ez a vallásosság különbözik a naiv emberétől. Ez utóbbi részére az Isten oly lény, akinek gondnokságára számít, akinek büntetéseitől fél- magasztos érzésfélé, körülbelül olyan, mint amilyet a gyermek apja iránt érez; - lény, akivel bizonyos mértékben személyi kapcsolatban van, akármilyen tiszteletreméltó is az.

A kutatót azonban áthatják minden történések okozati összefüggései. Az ő részére a jövő nem kevésbé szükséges és biztos, mint a múlt. Az erkölcsi az ő részére nem isteni, hanem tisztán emberi ügy. Az ő vallásossága a természeti törvényszerűség harmóniájának elragadtatott csodálatában rejlik, amely harmóniában annyi megfontolt értelem nyilatkozik meg, hogy emellett az emberi gondolkodás és az elrendeltetés értelme csak jelentéktelen visszatükröződés. Ez az érzés életének és igyekezetének vezérelve, amennyiben az önző kívánságok igája alól fel tud szabadulni. Kétségtelen, hogy ez az érzés rokona annak, amely minden idők vallásos alkotó természetét betöltötte.

ALBERT EINSTEIN

LÉLEKTAN-TÁBOR

A Bolyai Nyári Akadémia keretében, 1999. július 19–24. között, IX. alkalommal rendezték meg Gyergyószentmiklóson a Neveléslélektan- és Pásztorálpszichológia-tábort. A rendezvény védnöke a gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség. Támogatói a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, az Erdélyi Református Püspökség és az Unitárius Püspökség. Szervezője a marosvásárhelyi ERANUS Családsegítő Pszichológiai Szolgálat és Képességfejlesztő Központ.

Dósa Jenő, az Eranus elnöke, táborigazgató a következőkben foglalta össze a tábor célját: Ez a kezdeményezés 1991-ben indult, abból az igényből fakadva, hogy a lelki gondozás és nevelés területén munkálkodó különböző felekezetű szakemberek találkozhassanak, megbeszélhessék gondjaikat, megoszthassák tapasztalataikat, és tehetségüket összeadva keressék a megoldásokat.

Így lett ez a tábor az évek során a „találkozások tábora”, ahol katolikus, református és unitárius lelkipásztorok, pszichológusok és pedagógusok ismerkednek egymással. A közös nagycsoport kínál erre lehetőséget.

A kiscsoport az egyéni elmélyülés lehetősége, az önismeret és személyiségfejlesztés terén.

Ki is vagyok?, Mi az erősségem?, Mik a gátjaim?, Milyen vagyok konfliktushelyzetekben?, Mit tehetek?, Kiben bízhatok?. Kérdések, amire egy kb. 12–14 fős kiscsoport adhat saját élményén keresztül választ, illetve esélyt a változásjavítás elkezdésére. Meggyőződésem, hogy hivatásaink gyakorlásához szükséges úgy a lélektani módszerek ismerete, mint a közös hitélmény megélése. Az esti szentmise, istentisztelet a nap letisztulásának és megnyugvásának a lehetősége. A tábor 1991-ben 70 résztvevővel indult, de már 1993-tól ez a szám 100–120 között mozog. Ugyanakkor a megfelelő szellemiség megőrzése érdekében nagyon fontos, hogy mind a lelkipásztorok, mind a pszichológusok és pedagógusok megfelelő arányban legyenek képviselve.

A táborban pszichológusok, pedagógusok, lelkészek, hitoktatók és egyetemi hallgatók vettek részt.

Egyházunkat az Egyházi Képviselő Tanács anyagi támogatásával, *Dimény József* tordatúri, *Józsa Lajos* kökösi, *Kelemen Levente* oklándi, *Török István* olthévízi lelkészek, *Lakatos Csilla* és *Orbán Erika* teológiai hallgatók képviselték. A tábor résztvevői két szinten, a kiscsoportban és a közös nagycsoportban dolgoztak. A lelki élményt szentmise, unitárius, református és ökumenikus istentiszteletek gazdagították. A szakmai részt szavalóműsor, kultúrtörténeti előadások, szabad beszélgetések egészítették ki, tábortűz és kirándulás tette színessé.

A nagycsoport témája: *Életszerepem, kihívásaim, erőforrásaim* napjaink időszerű kérdései voltak. Felismerni és vállalni életszerepeinket, szembenézni a kihívásokkal, és megtalálni az ehhez szükséges erőforrásainkat. A kiscso-

portokban hazai és külföldi szakemberek, *Dósa Jenő, Bustya Enikő, Roșca Bonczos Zsuzsa, Hegyi Johanna, Marta Stappert, Inse Stappert, dr. Szőnyi Magda, Juhász Ilona* vezetésével a különböző lélektani módszerekkel ismerkedtünk

Szükséges és hasznos volt számunkra a tábor. Ismeretekben és tapasztalatokban gazdagodtunk. Jó volt találkozni a régi ismerősökkel és újabb ismeretségeket, barátságokat kötni. Jó volt érezni és hallani, hogy a szervezők és résztvevők fontosnak tartják az unitárius lelkészek és teológiai hallgatók részvételét a táborban. Szeretnénk megosztani tapasztalatainkat, élményeinket. A táborban tanultakat le lehetne írni, de a rendezvény hangulatát, alkotó légkörét, szellemét azonban csak ott lehet igazán érezni. Ezért, mivel a tábor évente csak 5–10 unitárius lelkész, illetve teológiai hallgató számára nyújt részvételi lehetőséget, ahhoz, hogy minél többen képezhessük magunkat a lélektan terén, jó lenne megrendezni a lelkészi továbbképzők keretében vagy külön unitárius lelkészek, pedagógusok, egyetemi hallgatók számára egy ilyen jellegű tábort.

Számunkra felejthetetlen élmény volt, és kedvesen hangzik a rendezvény mindenkori zárómondata: "GYERGYÓ VISSZAVÁR!"

TÖRÖK ISTVÁN

Kik ezek, kik repülnek, mint a felleget....

(Ézs 60,8)

A címre utaló bibliai vers képezte augusztus 8-án Linda Olson Peebles, a Mount Vernon Unitárius Egyházközség lelkész-nője bibliai alap gondolatát a szentháromsági unitárius egyházközség szószékén, amikor is 7 fiatalból álló csoport, valamint az őket kísérő felnőtt pár Janice és Gary Fitzpatrick, valamint Angela lányuk és Júlia tolmácként látogatott el hozzánk.

Első nap vendégeink székértúrán ismerhették meg az amúgy 9 kilométer kerületű falunk utcáit és határait, és látogattak el a szomszédos Bedébe. A Szentháromsági Ökumenikus Ifjúsági Egylet rövid színdarabban köszöntötte a vendégeket, melynek értelmében: „kezet lehet mosni, de lelket nem.” Szombaton, vagyis másnap közös kiránduláson vettek részt Szováta–Korond útvonalon. Vasárnap közös istentisztelet volt, amikor is a kölcsönös bizalom és szeretet alapköveit tettük le a látogatás kapcsán. Délután sporttevékenység volt. Hétfőn vendégeink meglátogatták a nyárádszentlászlói régi unitárius templomot. Utolsó - de bízunk abban, hogy nem a legutolsó - közös esténket a lobogó tábortűz fénye világította be. Ittlétük olyan volt, mint egy szép színes szappanbuborék, színes, mely elpattan, de emléke örökre megmarad.

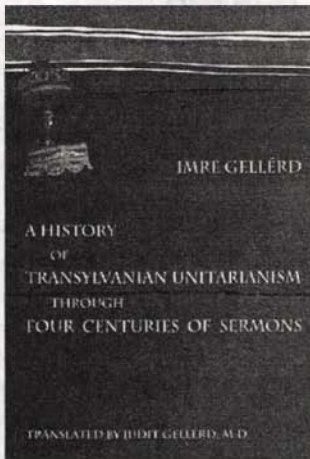
Testvéregyházközségünk boldogan értesült arról, hogy gyülekezetünk templom és ifjúsági ház építése előtt áll. Ami a jövőbeli kapcsolatunk kölcsönös bizalomra épülő reménységét illeti, az abban a konkrét tényben nyilvánult meg, hogy a testvérgyülekezet tudni akarja, kik azok a fiatalok, akik a szentháromsági általános elemi iskola elvégzése után még tovább kívánják folytatni tanulmányaikat, és hol, valamint milyen

körülmények között. Anyagi támogatásban kívánják részesíteni ezeket a fiatalokat, így erősítve bennük a jövőbe vetett hitük értelmét és értékét, a becsületes munka utáni vágy beteljesülésének igényét.

Csak hálával és köszönettel tartozunk Istenünknek, hogy ilyen hittestvérekkel áldott meg, gondviselő szeretete jeleként. Tudjuk, hogy a hittestvéri kapcsolat nem csupán egyoldalú, így hát mi is igyekszünk lehetőségünkhöz mérten hozzájárulni e kapcsolat további építéséhez, és őszinte szeretetünk növelésével egymás iránti bizalmunkat is erősíteni a gyülekezeten belül, hogy arról ismerjenek meg minket az emberek, hogy Jézus tanítványai vagyunk, hogy „egymást szeretjük.”

SÁNDOR SZILÁRD

Megjelent dr. Gellérd Imre életműve angol fordításban

Ötven évvel ezelőtt kezdett hozzá dr. Gellérd Imre, Édesapám, akkori siménfalvi lelkész, gyakorlati teológiai magiszteri dolgozata megírásához, melynek szerves folytatása - öt évi politikai börtön megszakítással - doktori disszertációja. A mű, *Az erdélyi unitárius prédikációirodalom négy-száz éve az egyetlen erdélyi unitárius szellem-történet.* Gellérd Imre azonban csak halála után tizenöt évvel, a

dolgozat beadása után negyedszázaddal, 1995-ben kapta meg a doktori címet a Kolozsvári Egyesített Protestáns Teológiai Intézetől.

Tíz éve ígérjük már a teljes mű angol nyelvű megjelentetését az észak-amerikai unitáriusoknak. És íme, végre kézbe vehetik hagyományos könyv- és elektronikus formában is, CD ROM-on. Az idei Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház Főtanácsán mutattam be a könyvet - tizenkettedik kiadványunkat -, mely azonnal szenzáció lett az Erdélyért rajongó unitáriusok ezrei körében. A könyv diadalútjához nem fér kétség.

Tíz év alatt a Testvérgyülekezeti Program megszervezése mellett mindig e könyv kiadása volt lelkem fókuszpontjában. Négy-szer fordítottam újra a több, mint 600 oldalas művet. Az utolsó nagy nekirugaszkodásra ez évben szántam el magam, miután az Amerikai „Unitarian Universalist Funding Program” nagylelkű ösztöndíja lehetővé tette a kiadását 325 oldalra rövidített könyv formájában, George Williams és Gellérd Judit előszavával. Az egész eredeti mű elektronikus formában való közreadása férjem, George ráadás-ajándéka.

E jelentős műhöz különösen méltó, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház társkiadóként szerepel a Center for

Free Religion keretében működő UNIQUEST kiadónk mellett, amiért egymásnak kölcsönösen hálásak vagyunk. S hogy ráadásul az Egyház kolozsvári nyomdájában látott napvilágot a gyönyörű könyv, ez elsősorban Kriza János lelkész - nyomdaigazgató érdeme, aki odaadó és színvonalas szakmai munkájával remeket alkotott.

A nyomdából 1999. július 16-án kikerülő legelső példányba dr. Szabó Árpád Püspök Urunk e szavakat jegyezte be dedikációként: „*A gyertyát sikerült előhozni a véka rejtekéből, és magasra emelni, hogy természete szerint világítson. Ez a könyv a gyertyatartó. Őszinte örömmel és szeretettel gratulálunk a nagy műhöz. Mert most már a fény szabadon ragyoghat, mely négy évszázad unitárius prédikációiból sugárzik elő. Áldassék az emléke, aki ezt - ebben a hatalmas munkában - egy csokorba kötötte.*”

Korunk két amerikai teológus-óriása, a Harvard professzor *George Hunston Williams* és a Meadville/Lombard történész *John Godbey* - mindketten a Kolozsvári Teológiai Intézet díszdoktora - szintén nem fukarkodott a mű dicséretével. Williams professzor ezt írta levelében: „*Nagy gyönyörűséggel követem a ket-tőtök munkáját, amint erdélyi unitárius örökségünket a világ asztalára teszitek... Ti mindketten egy »Judith - George korszakot« alkottatok meg az unitárius történelemírásban és a nemzetközi kapcsolatok építésében... az unitarizmus nemzetközi interpretátorai és »hitvédői« vagytok. Nagy megnyugvás számomra munkátok céltudatossága és hitetek mélysége.*”

John Godbey professzor így méltatta a munkát: „*Rendkívüli perspektívát nyit ez a mű egy nép kultúrájába való betekintésre. Számtalan könyvet írtak Erdély történetéről, az Unitárius Egyház történetéről, de ezek mind csupán »külső« történelmi képet alkotnak. Gellérd Imre könyve végre ablakot nyitott Erdély szívének és lelkének mélységei felé. Ez a rendkívülien átfogó munka azt a hitéletet, lelkiséget, vallásgyakorlatot tárja elénk, mely az erdélyi unitarizmust táplálta, és elevenen tartotta sok megpróbáltatás és üldözések közepette. Ami külön érdeme a munkának, hogy nemcsak négy évszázad prédikátorait és homiletikai irodalmát mutatja be nagyhatású teljességgel, de a kor európai szellemi irányzatainak Erdélyre gyakorolt hatásait is. Azok számára, akik kultúrtörténettel, vallástörténettel, filozófiatörténettel foglalkoznak, e könyv nélkülözhetetlen forrásmunka, és mint ilyen, hiánypótló.*”

Gellérd Imre post mortem doktorrá avatásakor dr. Szabó Árpád a következő szavakkal zárta a Laudatiót: *Gellérd Imre dolgozatának igen nagy érdeme az, hogy eddig fel nem dolgozott területről ad újat teológiai irodalmunk számára, s így hiánypótló jelentőségű. Alapos kutatásait a szabatos tudományosság jellemzi. Míg odaadással mélyül el az egyes korok, irányok és személyiségek megismerésében, olyan eredményeket nyújt, melyek nyereséget jelentenek nemcsak az unitárius teológia, hanem kétségtelenül a hazai protestantizmus számára is.*

Dr. GELLÉRD JUDIT

Az együttlét öröme.

Beszámoló a papnétalálkozóról

Ez évi papnétalálkozót Nyárádgálfalván tartottuk 1999. augusztus 27. és 28-án. Nagy örömeinkre szolgált, hogy lelkészeink fejében megszületett az a gondolat, hogy ez alkalommal tartsák meg a lelkészkonferenciát is, számítva arra, hogy a papnétalálkozón úgyis elkísérik feleségeiket.

A közös és ízletes ebéd elfogyasztása után Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész rövid áhítata nyitotta meg munkánkat. Az áhítat után külön-váltak a lelkészek és papnék folytatni a programban szereplő előadások meghallgatását és megbeszélését. A papnék a lelkészi család kedves otthonában gyűltek össze. Szabó Magda üdvözlő szavai után sor került *Mit vár az egyház a lelkész feleségtől a századfordulón* című vitaindító előadásra, amelyet dr. Szabó Árpád püspök tartott. A megbeszélés során felmerült az a probléma is, hogy a papné köteles-e felvenni férje vallását. Az egyházi alaptörvény ezt előírja, de többek véleménye szerint ezt előírása nélkül is kell vállalni, hisz egy lelkészfeleségnek, férjnek segítőtársá kell lennie, és hogy tudná felvállalni a mindennapi gondok, bajok megoldását, ha az alapvető hitfelfogásban ellentétek mutatkoznak. Sok hasznos útbaigazítást hallottunk a nyugdíjas tiszteletes asszonyainktól, akik ez alkalommal is szép számban megjelentek. Az idő észrevétlenül eltelt, pedig még sok nyitott kérdés maradt válasz nélkül, amit úgy érzem, együtt kell megbeszelnünk.

Este 8 órakor istentisztelet volt, amelyen a lelkészi szolgálatot Fazakas Endre dicsőszentmártoni lelkész végezte. A szép és tartalmas egyházi beszéd és ima az alkalomhoz igazodott, és megerősített hitünkben, értelmet adott életünknek a mindennapi küzdelemben. A nyárádgálfalvi gyermekek szavai és Balázs Éva művésznő előadása még fokozta az est élményét.

Istentisztelet után a tiszteletes asszony elszállásolta a vendégeket, akiket az egyházközség hívei fogadtak igen nagy szeretettel. A gazdagon megterített asztal mellett éjjelig tartott a beszélgetés és a jókedvű együttlét, amit a házigazdákkal való ismerkedés követett.

Másnap 9-kor újból különválva folytattuk munkálatainkat. A papnék összejövetelén Szentiványi Mihály életét és munkásságát mutatta be Fazakas Tünde magyarszakos tanárnő, aki egy rövid műsort is készített a gyerekekkel. Ezt követte dr. Valics Péter előadása a természetgyógyászatról, amit hosszas megbeszélés követett a felvetett témával kapcsolatosan. Észre sem vettük, hogy időnk elszaladt, oly érdekes volt a téma, de a lelkészek befejezték munkájukat, és így hozzájuk csatlakozva együtt koszorúztuk meg az iskolakertben felállított Szentiványi Mihály-emlékoszlopot.

A kétnapos találkozót közös ebéd fejezte be, ahol

elhangzottak köszönetek a lelkészi család felé, akik oly nagy gonddal és pontossággal szervezték meg ezt a találkozót, hogy minden percben éreztük a szeretetet, ami áthatotta őket és az egyházközség valamennyi tagját, akik egy tragikus haláleset ellenére velünk tudtak örüvendeni.

Most visszatekintve, sajnáljuk azokat, akik nem tudtak, vagy nem akartak velünk lenni, mert mi megtapasztalhattuk az egymásratalálás, az összetartozás erejét, ami munkálkodott közöttünk, és amivel mi gazdagabbak lettünk, míg ők talán szegényebbek egy szép emlékekkel.

Köszönjük a Török lelkészi családnak vendégszeretetét és a nyárádgálfalvi kedves emberek lelkes odaadását, amivel körülvettek minket. Mindörökre szívünkbe zártuk igaz barátságukat, amit magunkkal hoztunk. Az ott eltöltött másfél nap szép és tanulságos marad mindannyiunk számára. Köszönjük.

SZABÓ MAGDOLNA

A papnétalálkozón elhangzott megnyitó beszéd

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm az itt megjelent tiszteletes asszonyokat, akik minden kifogást félretéve, eljöttek erre a találkozóra. Aki nem akar jönni, annak mindig akad jól megalapozott és elfogadható kifogása a tarsolyában.

Köszöntjük és köszönjük a nyugdíjas tiszteletes asszonyoknak, hogy megéreztek most is, közénk tartoznak, szükség van rájuk, és várjuk őket is, hogy együtt lehessünk.

Köszönjük a vendégfogadó lelkészi családnak, hogy sok-sok gond és nehézség ellenére meghívtak minket, és vállalták, hogy megszervezik ezt a találkozót.

Örömmel vettük tudomásul, hogy a lelkészi konferenciát is áttették mostanra, így lelkészeink feleségükkel együtt jöhettek, ami még nívósabbá teszi összejövetelünket. Jól eső érzés, hogy lelkészeink is értékelik a mi munkánkat, és kifejezésre juttatják, hogy egyek kell legyünk testben és lélekben, mert teljes értékű munkát csak közös összefogással lehet végezni. Sehol egyetlen munkakörben sem érezhető a feleség hozzáállásának és segítségének a hiánya oly nagyon, mint a lelkészi családban. Hisz egy orvos, mérnök, tanár feleség hogy mennyire veszi ki részét a közösségi életben, az csak rá tartozik, de egy papné, ha nem segíti mindenben férjét, nem áll mellé jóban-rosszban, azt egy lelki közösség, egy egyházközségi élet sínyli meg. Egy papné tud segíteni is a férjének, de bizony sok mindenben gátolhatja vagy éppen rombolhatja annak mindennapi tevékenységét. Én remélem, hogy mi mindannyian támogatni és segíteni akarunk társunk munkájában. Ezt értékelik is a megjelent lelkészek. Köszönjük nekik.

Mindennapi életünket a széthúzás keseríti meg. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy szerencsések vagyunk, hogy itt lehetünk, és újból tapasztalhatjuk azt az erőt, amely munkálkodik közöttünk, amely összetart, bátorít és vigasztal, de tennünk kell azért is, hogy meggyőzzük azokat, akik távol tartják magukat, akik nem kívánczok

nak közénk, akik azt vallják, hogy túl sok teher nehezedik vállaikra, és nem tudják megosztani velünk nehézségeiket, vagy azok, akik a maguk jólétében elfeledkeznek, hogy egyazon sorsnak vagyunk hordozói, és úgy örömlünk, mint bánatunkat megosztva, könnyebb lehet a mindennapi élet. Fel kell melegítenünk közömbös környezetünket. Szeretettel és megértéssel közelednünk feléjük addig, amíg megérzik, hogy számon tartjuk őket, és hiányoznak minden összefüggésben, amit szervezünk. Meg kell éreznük, hogy csak addig van értelme az életnek, amíg szükség van az emberre, míg nem felesleges. Nekünk mindenkire szükségünk van, mert a közös összefogásban van az erő. Nincs állandóság. Változik minden. Ha azt akarjuk, hogy ez a változás pozitív és építő legyen e kis egyház életében, hát úgy kell dolgoznunk és összefognunk, hogy ne engedjük közénk férközni az elválasztó és széthúzó erőket. A széthúzás megkeseríti, meggyengíti erőnket, elégeti összegyűlt energiánkat, pedig milyen szükség lenne komolyan dolgozni, erősíteni az unitárius szellemi életet, nem engedni a szektás hódításoknak, itthon tartani az értékes ifjúságot, egymás őszinte testvéreként élni, ott segíteni, ahol szükség van rá.

Minden egyes találkozás örömforrás kell legyen. Nem szabad hagyni, hogy gondjaink eluralkodjanak felettünk. Oda juthatunk, hogy nem nekünk lesznek gondjaink, hanem mi magunk válunk gondjaink martalékává.

Legalább egyszer mérjük magunkat azokhoz, akik nálunk betegebbek, nyomorultabbak, akiknek mindentől kevesebb jut, mint nekünk. Bizony máris hálásabbak volnánk mindazért a kevés jóért, ami nekünk jutott. Legyünk hálásak ezekért a találkozáskért. Nézzünk bátran egymás szemébe, és merítsünk erőt az élet mindennapi küzdelméhez.

Mielőtt befejezném, szükségesnek tartom elnézést kérni a székelyderzsi lelkészi családtól és az egyházközség minden egyes tagjától, hogy a tavaly megrendezett papnétalálkozóról megírt részletes beszámolómmal nem jelent meg a Közlönyben. Ez alkalommal is megköszönjük azt a felejthetetlen rendezést és értékes találkozót, amibe részünk volt. Vendégszeretetüket elraktároztuk a nehezebb időkre.

A mostani találkozóhoz eredményes munkát, szép élményt és jó szórakozást kívánok mindannyiuknak. Köszönöm.

SZABÓ MAGDOLNA

Beszámoló a Szabadelvű Vallásos Nők Nemzetközi Szövetségének 1999. július 25—28. között Vancouverben tartott Konferenciájáról

Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy az UNOSZ javaslatára az Egyházi Képviselő Tanács engem bízott meg, hogy részt vegyek az IALRW

Vancouverben tartott Konferenciáján, illetve az IARF Kongresszusán Egyházunk hivatalos küldöttségének tagjaként.

Az IALRW egyik legrégebbi nőszervezet a világon. 1910-ben alapították Berlinben az Unitáriusok Nemzetközi Tanácsának Konferenciáján azzal a céllal, hogy összefogja a világ unitárius és szabadelvű nőit egy nemzetközi szervezetbe, és ezen szervezet által segítse elő a közeledést különböző kultúrák között, és elősegítse a nők révén a szabadelvű vallásos értékek terjedését a világon. Három évvel később Párizsban a Szabadelvű Keresztény Nők Nemzetközi Uniója nevet vette fel. A két világháború között szünetelt a szervezet hivatalos működése, de a tagság kivette részét a foglyok, menekültek támogatásában. A világháború után újra beindult a konferenciák tartása és a szervezet működése. 1975-ben vette fel jelenlegi nevét a szervezet.

A Szövetség nyitott a világ minden liberális vallású asszonyai számára, és a vallásos értékek szolgálata mellett felvállalja a nők jogainak védelmét, a nők egészségügyi, szociális, neveltetési kérdéseinek a szorgalmazását. A tagok között ott vannak a különböző világvallások képviselői: buddhisták, hinduk, keresztények, muzulmánok és más vallások szabadelvű képviselői Európából, Afrikából, Ázsiából, Észak- és Dél-Amerikából. A háromévenként tartott legfőbb rendezvények a konferenciák, amelyek minden alkalommal egy-egy külön témát dolgoznak fel. A jelen évi konferencia témája ez volt: *Az új évezred kihívása: Gyökérrel, bölcsességgel és szárnyakkal rendelkező nők.*

A „gyökerek” a múlt és jövő kérdéskörét, a „bölcsesség” az önmagunkhoz, közösségeinkhez és vallásunkhoz való bonyolult viszonyrendszerünket, a „szárnyak” pedig szárnyaló álmaink tettekbe való átültetésének lehetőségeit voltak hivatottak elemezni.

A konferenciát a vancouveri British Columbian Egyetem egyetemi városában tartották, amely a világ egyik legszebb és legszínvonalasabb egyetemi központja.

A konferencia három különböző napján különböző munkacsoportokba szerveződve kerestük a választ a kérdésekre: *Kik vagyunk egyénileg és közösségileg? Mit jelentenek számunkra vallásos hagyományaink? Mit szeretnénk megvalósítani egyéni és szellemi téren? Hogyan valósítjuk meg mindazt, mit célul tűztünk? Milyen erőforrásaink vannak, hogy elérjük céljainkat?* Ezekre a kérdésekre párhuzamosan négy munkacsoportban kereste a választ a százhusz résztvevő az öt kontinensről. Az ökológiai és gazdasági kérdéskör munkacsoportjának a *Föld* nevet adták; a meditáció, lelki gyakorlatok, gyógyítás-témakör megnevezése *Levegő* volt; a *Tűz* névvel illették azon munkacsoportot, amelyben a test, a szenvedélyek és a kreativitás témakörét elemezték, míg a magunkkal és másokkal való törődés kérdései után érdeklődők a *Víz* nevű csoportban oszthatták meg nézeteiket. Számomra különös élményt jelentett az a tény, ahogy felszabadultan, tanúk nélkül tudtunk elemezni különböző egyetemes érvényű kérdéseket,

amelyek különböző kultúrákban jellemzik a nők életét. Miközben a nyugati civilizáció képviselői a viszonylag tanulatlanabb és társadalmilag elnyomottabb keleti nőtestvéreik felemelésére figyeltek, be kellett látniuk, hogy sok vonatkozásban nekik kellett tanulniuk. Így számomra is különös élményt jelentett a *Hagyományos gyógy módok modern megközelítésben* című munkacsoport, majd a *Megértve félelmeinket és felszabadítva önmagunkat* című. De a különböző munkacsoportokban ökológiai, gazdasági, feminista stb. kérdések kerültek csoportos megvitatásra.

A különböző nemzeti csoportok bemutatkozására nem szántak helyet a konferencián, így az UNOSZ munkáját ismertető előadásomat az IARF Kongresszus egyik munkaülésén ismertethettem, amikor Egyházunk többi képviselőivel együtt tartottunk előadást.

A konferencia utolsó napján megválasztottuk a szervezet új vezetését, melynek elnöknője a japán *Kayoko Yokota* a *Risho Kosei Kai* buddhista szabadelvű egyház tagja lett. Elnöki székhelyű beszédében kihangsúlyozta elkötelezettségét a világbéke megvalósítása és a szabadelvű hit és gondolkodás érvényre juttatása mellett.

A konferencián megfogalmazást nyert, hogy egy jobb világrend és egy boldogabb harmadik évezredért az emberiség számára talán a nők tehetnek a legtöbbet.

Élmény volt találkozni, megismerkedni, eszméket, gondolatokat és nem utolsósorban emléktárgyakat cserélni. Féltett kincsként fogom őrizni azt a talán legősibb szövőalkalmatosságot, amit derekukra kötve használtak talán a mi ősanyáink is, és amelyet egy dél-amerikai nőtestvéremtől kaptam. Ezzel a pár fadarabból összetákolt primitív eszközzel csodálatos kelméket szőnek, példázva azt, hogy a gyökerek, a bölcsesség és a szárnyaló szellem ilyen egyszerű eszközökkel is csodákra képes.

Sokszor egyszerű eszközökkel kell mi is műveljünk a csodát, egyszerű eszközeinkkel és nagy szeretetünkkel kell a három év múlva esedékes konferenciát és az IARF kongresszust itt Erdélyben megszerveznünk, és mindnyájunk számára felejtethetlenné tennünk.

Viszontlátásra Erdélyben.

KOVÁCS ÁGNES

Gyarmathy Catherine-nek az UNOSZ konferencián elhangzott üdvözlő beszéde

Különösen szerencsés vagyok, hogy itt lehetek. Szívből köszönöm a meghívást, nagy örömmel részt veszek a mai találkozón. Üdvözlöt hozok az európai Ökumenikus Női Fórumtól és a Svájci Katolikus Nőszövetségtől.

Szép emlékek kötnek engem Árkoshoz, mert a 80-as években itt jártam férjemmel, és megismertem Fekete Dezsőt és feleségét. Az ismeretségből igaz barátság lett, amelynek kötelékét sajnós meglazította a Dezső halála.

Dezső számára — mint ismeretes — nagyon sokat jelentettek a népi hagyományok, és biztosan nagy örömmel üdvözölte volna a jelenlegi összejövetelt.

Akkor, amikor Európa egyes népei attól félnek, hogy elveszítik a népi gyökereket, hogy elfelejtődnek a hagyományok, különösen jól jött, hogy most itt egybe gyűltünk és a hagyományok megőrzésén munkálkodunk.

A hagyományok megőrzése minden nép számára fontos, azonban vigyázni kell arra, hogy ezek a tradíciók ne legyenek a nyitottság kerékkötői, ne akadályozzák a jövő fele fordulatát. Az Unitárius Nőszövetségnek ez sikerült. Ápolja a hagyományokat, de örömmel fogadja az újat is.

További sikereket kívánok neki ezen nem könnyű úton. Mert a régit és az újat összekötni nagyon nehéz.

További nagy sikert kívánok mind a Nőszövetségnek, mind a konferenciának.

Önismereti szeminárium Cserefalván

Az idei év július 12—17-i időszakban önismereti szeminárium megrendezésére került sor a Maros megyei Cserefalván, amelyen az UNOSZ küldöttjeként én is részt vettem.

A szeminárium a *Romániai Keresztény Nők Ökumenikus Fóruma* szervezésében zajlott le, a *Fellowship of the Least Com* és az *Európai Keresztény Nők Ökumenikus Fórumának anyagi támogatásával.*

Az idén nyáron megtartott önismereti szeminárium egy előadássorozat részét képezi. Az 1999-es évi szeminárium témája: *Úton önmagam felé.* A következő évek témái: *Úton másokhoz, Úton Isten felé.*

Előadást tartottak: *Ströbl Mária* egyetemi tanárnő és munkatársa, *Huszka Zsuzsa* — Budapestről.

A szemináriumon 12 nő vett részt. A különböző életkor és felekezeti hovatartozás nem akadályozott meg abban, hogy jól érezzük magunkat, és egy mindannyiunk számára emlékezetes hetet töltsünk Cserefalván.

Ismerkedéssel kezdtük, majd az önismeretről beszélünk, mint képzési, tanulási folyamatról. Szó esett az érzelmekről, amelyeknek kinyilvánítása előfeltétele két ember közti kommunikáció sikerének. Beszéd közben sikerült tudatosítani saját értékeinket.

Jó tudni és érezni, hogy én (mint egyén) mindenre képes vagyok, és minden, ami velem történik, csakis rajtam múlik. Tudatosult bennem az is, hogy a bennem levő szeretet olyan erős lehet, amilyenek én érezni szeretném, és Isten oly közel van hozzám, amennyire magamhoz engedem. Tőlem függ, hogy előrehaladok-e az életúton, vagy mindig egy helyben topogok, elérek-e valamit, vagy életem haszontalanul tovatűnik. Hittel mondhatom, hogy mindenre képes vagyok, és Isten mindenben velem lesz, ha akarom.

SZILÁGYI ANNA MÁRIA ifjúsági felelős

Kedves olvasók!

Legutóbbi jelentkezésünk óta egy olyan egyleti nyarat hagyunk a hátunk mögött, amelyik központi rendezvényekben gazdagabb volt minden eddiginél. Az alábbiakban a mindenkori csúcsmegrendezésünk ez évi kiírásának, a XIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia zárónyilatkozatát közöljük, továbbá izelítővel szolgálunk az egyházközségi ifjúsági egyleteink keretében működő színjátszó csoportok idei seregszemléjének világából. A beszámolókkal nem ismertetett nyári rendezvényeinkről a következőket jegyezzük meg: hagyományörző hajlamaink kibontakoztatásaként második alkalommal szerveztük meg a Népi mesterségek táborát (Homoródszentpéteren és Homoródalmáson), a tengerentúltra ívelő kapcsolataink hatásos ápolását szolgálja az amerikai unitárius-univerzalista ifjaknak szervezett erdélyi körút, szervezetépítési szempontból pedig rendkívül fontos volt az egyletvezetők tapasztalatcseréjének és szakmai képzésének fórumául kínáló (III.) ODFIE Vezetőképző. (A VI. Magyar Unitárius Ifjúsági Szórványtábor lezajlásáról legutóbb beszámoltunk.)

Végül, évszázadok hátramaradt rendezvényeinkre hívjuk fel ezúton is az érintettek figyelmét: a hiánypótlónak számító egyház- és nemzetörténelmi vetélkedők második kiírásának országos döntőjére folyó év november 5-én Kolozsváron kerül sor, míg másnap a dévai várban emlékzárándoklattal fejezzük ki az Egyletünknek is nevet adó, egyházalapító püspökünk iránti tiszteletünket.

Az ODFIE rovatvezetői

NYILATKOZAT

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti szabadelvű vallásos fiatalok keretszervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 1999. augusztus 19–22. napjain az udvarhelyszéki Székelyderzsben rendezte meg a XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciát az egyházközségi ifjúsági egyletek képviseletében megjelent háromszázkilencven fiatal részvételével. A konferencia záróünnepélyén az alábbi nyilatkozatot tesszük közzé.

1. Konferenciánk témájául a halál - örök élet kérdéskörét választottuk, hogy a halállal való szembesülésünkkel megerősítsük az örök életre is vonatkozó hitünket, és teljesebbé tegyük földi életünk megélését. Az előadások és a vitacsoportok keretében először földi életünk végső mozzanatát,

majd a haldoklók és gyászolók gondozásának kérdését elemeztük, néprajzi, illetve szakorvosi megközelítésben. Végül a halálon túli folytatás reménységét az illetékes tudományág (tanatológia) tükrébe merített hitünk bizonyosságával mélyítettük el. Mindezt a következő hitelvi megállapításokkal foglaljuk össze:

Földi életünk is az örök élet része, annak egy időleges szakasza, amelynek átmeneti határpontjait a születés és a halál képezik. A halál nem ellenségünk (a niemlét állapotaként), hanem Isten azon eszköze, amellyel behatárolhatóvá teszi számunkra az örök élet földi szakaszát. A küszöböt jelentő halállal az élet nem szűnik meg, csupán a földi viszonyok (pl. az idő és a testiség), hogy lelkünk kiteljesedhessen az Istenközeli örök életben, amelyet részlegesen már most megtapasztalhatunk. Így földi életünk értéke éppen a benne megélhető egyedi értékteremtő lehetőségekből fakad, és a rendelkezésünkre álló idő végességével szentesítődik. A halál nem teszi feleslegessé lelki növekedésünkért tett erőfeszítésünket és küzdelmünket az igazságért, sokkal inkább érdemessé teszi azt. A földi élet, hosszúságától függetlenül, elegendő a jellem általi üdvszerzésre ahhoz, hogy a tökéletesedési növekedéshez szükséges szépet, jót és igazat megtapasztaljuk, illetve megtapasztaltassuk másokkal. Istenhez való hazatérésünkre a tőle származó halhatatlan lelkünk és a halálon átívelő gondviselő szeretet a biztosíték.

Konferenciánk témájának feldolgozása rendjén a következő gyakorlati következtetésekre jutottunk:

- Szükségesnek tartjuk a halál és az örök élet kérdésével történő foglalkozást, annak vallási nevelésünk szerves részévé tételét, s ezáltal a földi életünk egyszeri alkalmainak értékes megélésére való ösztönzést.

- Hozzá kívánunk járulni az emberséges halálkultúra kialakításához. Ennek érdekében ellensúlyozni kívánjuk a meghalás elszemélytelenítését, homogenizálását, szorgalmazva a halálnak, mint az élet szerves részének a családi, közösségi életkörnyezetbe való visszahelyezését a klinikai körülmények közé történő beszűkítéssel szemben. Továbbá részt kívánunk vállalni az emberséges halálkultúrát szolgáló hagyományok ápolásában, valamint ilyen irányú újszerű gyakorlatok bevezetésében.

- Küldetésünknek tekintjük a haláltéma társadalmi vetületeinek tisztázását, a széles körű felvilágosító munka elősegítését, a fellépést a mesterségesen felfokozott halálfélelemre épülő manipuláció ellen, amelynek hátterét többnyire gazdasági és más hatalmi érdekek képezik.

- Végül az illetékes egyházi hatóságok figyelmébe ajánljuk a haldoklók, illetve a gyászolók szakszerű

lelkigondozásának előmozdítását a lelkészi és egyházi jellegű munka területén.

A halál és az örök élet kérdésével való foglalkozás meggyőződésünk szerint a témával kapcsolatos hitelesítéssel és a gyakorlati következtetések levonásával együtt hozzájárult ahhoz is, hogy tudatosuljanak bennünk alapvető életvitelbeli kötelességeink, az egyetemes élettisztelet és az általános emberszolgálat gyakorlása.

2. A konferencia keretében tartottuk Egyletünk idei küldöttgyűlését, amely az elmúlt évi működés kiértékelése és az időszerű szervezeti kérdések megvitatása mellett választással töltötte be a megüresedett tisztségviselői helyeket.

3. Ezúton is meg szeretnénk köszönni támogatóinknak az áldozatot és a segítséget, amellyel lehetővé tették csúcsrendezvényünk színvonalas megszervezését. Konferenciánk eredményeire és előttünk álló feladataink elvégzéséhez Isten áldását és segítségét kérjük!

Székelyderzs, 1999. augusztus 22.

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet
Választmánya

BESZÁMOLÓ AZ „EGYMÁS-VILÁGÁ”-BÓL

Az egyik legnépszerűbb egyleti tevékenységnek, a színjátszó foglalkozásoknak évenként ismétlődő tartozékát képezi az, amikor a helyi csapatok az országos seregszemlére készülődnek. Az immár harmadik alkalommal megrendezett *ODFIE Színjátszó találkozó "Egymás-világa"* az idén is így várta deszkára, lázas fellépésekre, tapsviharra és sikerekre a régi és az új szereplőket. Augusztus 6. napján a siménfalvi kultúrotthon felé vezető út így népesedett be a legközelebbi vasútállomástól (Székelykeresztúr) többnyire gyalogosan avagy szekéren érkező fiatalokkal, hírét hordozva Szentegyházának, Homoródalmásnak, Felsőrákosnak, Datknak, Ádamosnak, Marosvásárhelynek, Jobbágyfalvának és Nyárádszeredának, Küküllődombónak, Vargyasnak, Székelyszentmihálynak, Fiatfalvának, Székelykeresztúrnak, Alsórákosnak, Bölönnek, Nagyajtának, Kolozsvárnak és, külön színfoltot képviselve, eljöttek végre a budapesti Unitárius Ifjúsági Kör színjátszói is.

Azt, hogy az esti ünnepi megnyitón miképpen kelt életre az „egymás-világa” hangulat, a bejelentkezéskor mindenkinek személyre szólóan kijáró sárga csákó átütő erejű hatásával előre jelezte: három napig, különbözőségeink ellenére, egyformákká váltunk. Ehhez az élénk-csákós közönséghez intézhette köszöntő szavait *Szombatfalvi József*

esperes úr, a székelykeresztúri egyházkör, *Bíró Lajos* lelkész úr pedig a rendezvénynek otthont nyújtó egyházközösség és faluközösség nevében. Az egyleti, illetve kimondottan szakmai alapon kialakított bíráló bizottság tagjainak bemutatása figyelmeztetett arra, hogy a „segítő hozzáértés” igényes szemszögéből kísérnek végig minden egyes fellépést. És ezzel indult is az első előadás, melynek bemutatása — szokás szerint — a házigazda ifjúsági egyletet illette meg. A siménfalviak színpadi alakítását követő beavató est is színházi világ volt: felöltöttük jelmezeinket, és az ismerősen csengő szonok dallamára csapatonként kitergettük a bemutatásra kerülő előadások plakátjait, majd kórusban, mintegy előzetesként, elmormoltunk egy-egy kedvenc mondatot a darabokból.

A szombati nap (augusztus 7.) volt talán a legnehezebb mindenki számára, hiszen kora reggel beindult a taposómalom: egyik csoport a másikat követve rohant, készülődött, idegeskedett, majd fellépett, ízelítőt nyújtva a maga sajátos, otthon begyakorolt világából. Az idei darabválasztások is változatos ízléseket és választékos igényeket tükröztek: a középkori morálitás, a klasszikus drámák, az ezeregyéjszakabeli mesefeldolgozásokon át ott állt a sorban a kedvenc bohózatok és a hagyományos népszínművek egész tárháza. A késő estébe nyúló szakmai kiértékelő legalább annyira sikeres és hasznos volt, mint egy jó előadás. Ezt bizonyította az érdeklődők nagyszámú jelenléte, valamint az utólagos fogadkozások egész sora: „nem baj, majd ezután jobban ügyelek a mozgásomra”, „figyelek a tiszta kiejtésemre”, legközelebb megtanulom rendesen a szöveget”, és hasonlóak. Aztán a szombati nap beleveszett a megérdemelt táborüzet körülállók hosszan csengő dallamába. Csak a másnapra maradt előadások szereplőiben keltett feszültséget a kultúrotthon felé irányuló fáradt tekintetük. Mire ők is sorra kerültek az Úr napjának délelőttjén, már hívogatott a siménfalvi templomharang, jelezve, hogy a gyülekezet számára is erőt adó ünnep a két-száznál is népesebb részvételű találkozó. Erre is utalt az alkalmi szónok, *Fekete Levente* nagyjait unitárius lelkész, aki a lelkiismerettel folytatott szószéki „beszélgetése” végkicsengéseként tudatosította vallásos érzelmeink és egyleti eszmevilágunk közös nevezőjét, azt, hogy igenis még „miénk itt a tér”. Itt és mindenütt, ahol szavakkal, dallamokkal, őszinte gesztusokkal éltetjük az Istentől kapott játékos képességet. Ennek boldogító tudatában készülődtünk a várva várt eredményhirdetésre, előtte azonban még közös ajándékban részesültünk. A *László Károly* sepsiszentgyörgyi színművész által vezetett „Mesekaláka” bemutatta, hogy mit jelent hitelesen játszani a deszkákon, milyen megélni azt, amit egy színdarab üzenete is hordoz. A kismadár meséje gyermeket, fiatalot, felnőttet egyaránt elbűvölt.

A záróünnepély keretében, miután megköszöntük minden illetékesnek a támogatását, hosszas osztogatás közben a díjak is (amelyeknek száma ötven

fölköztire rúgott) gazdákra találtak: a kolozsvári ifjúsági egyesület Mákvirág nevű színjátszó csoportja első díjat nyert Arisztophanész Lüsizisztraté című vígjátékának átdolgozásával, második helyezettek a datki színjátszók, A. Miller: A homokláda c. drámájával, míg a harmadik díjat a szentegyházi színjátszó csoport érdemelte ki, Weöres Sándor Csálóka Péterével. Az egyéni alakítások kiértékelése szerint a legjobb női szereplőnek a felsőrákosi Kiss Ildikó bizonyult, a legjobb férfi szereplő cím pedig a szentegyházi Opra Leventét illette meg. A résztvevő közösséget „egymás-világá”-ba terelő alkalmak egyetlen, sajnos javíthatatlan szépséghibája, hogy villanásszerűen véget érnek. Ilyen villanásként vasárnap éjszaka kitűnő hangulatban zajlott a bál tánccsalát, hogy belénk táplálja az ösztönzést a hasonló egyesületi rendezvényeken való részvételre, és, hogy befolyásolja jövőképzésünket, amelyben ott él az újabb színjátszó találkozó, amelyet egy évnyi igényes készülődés előz meg, amelynek szakmai színvonala remélhetőleg továbbemelkedik, s amelyet leginkább a játék kifogyhatatlan kedvéért fogunk megszervezni.

SOLYMOSI ZSOLT ODFIE-alelnök

ODFIE címek

Székhely:

3400 Kolozsvár/Cluj,
1989 December 21. u. 9
telefon/távmásoló (fax):
064-193236, 064-195927
elektronikus postafiók:
odfieszl@proteo.cj.edu.ro

Iroda:

4000 Sepsiszentgyörgy/Sfântu
Gheorghe, Kós Károly u. 2
telefon/távmásoló (fax):
067-351470,
telefon: 067-313813
elektronikus postafiók:
david@odfie.sbnet.ro

Kórustalálkozó Magyarsáron

Kórustalálkozót tartottak augusztus 29-én Magyarsáron az ötvenévesek. A szép, napfényes nyárutói vasárnapon a találkozó 15 résztvevője - az itthoniak, elszármazottak, valamint a jelenleg Magyarsáron élő ötvenévesek - ünnepe volt ez a nap; azoké, akik életüknek immár egy félszázadnyi szakaszát tudják maguk mögött.

A találkozó napi programja reggel 9 órakor az iskolában kezdődött, ahol a hajdani - ma nyugdíjas - tanító néni és tanító bácsi társaságában régi gyermekkor emlékeit elevenítették fel, és mindenki elmesélte élettörténetét. 11 órakor ünnepi istentisztelet vette kezdetét, melynek keretében - akárcsak az iskolában - az alkalomhoz találó köszöntő versek hangzottak el. Istentisztelet után a templom udvarán az egy évvel fiatalabb nemzedék nevében, valamint az alpolgármester részéről hangzott el köszöntő beszéd. Ezt követően az ünnepeket megkoszorúzták a lelkészek kopjafáit és a milicentenáriumi kopjafát. Útjuk ezután a temetőbe vezetett, ahol három örök pihenőre tért kortárs sírjánál helyezték el a kegyelet koszorúját, megható érzések között osztozva a családtagok szomorúságában.

A temetőből visszatérve ünnepi ebédre megterített asztal várta a kultúrotthonban az ünnepeket és a meghívottakat. Késő délutánig meghitt, családias hangulatban, jókedvben, kedves emlékeket hagyó élményben lehetett részük a résztvevőknek. A rendezvényen jelen volt a marosvásárhelyi rádió munkatársa is.

Az idén Magyarsáron immár kilencedszer megrendezett, eddig legnépesebb - lassan hagyományossá váló - ötvenéves kortársalálkozó ebben az évben is egy szép ünnepnappal gazdagította egyházközönségi és közösségi életünket.

NAGY ENDRE lelkész

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

A maros-küküllői egyházkör 1999-től kettévált. A VI. egyházkör, küküllői egyházkör, szeptember 17-én tartotta választói közgyűlését, ahol **Fazakas Endre** dicsőszentmártoni lelkészt esperesnek, **Tóth Gyula** magyarsárosi, és **Pálfí István** dicsőszentmártoni afiát felügyelőgondnoknak, **Nagy Endre** magyarsárosi lelkészt jegyzőnek, és **Péterfi Sándor** küküllődombói lelkészt közügyigazgatónak választotta meg.

Templomavatási ünnepélyt tartottak szeptember 12-én **Magyarandrásfalván**. A helybeli unitárius és református hívek közös templomát egyházunk részéről **dr. Szabó Árpád** püspök avatta fel.

A **Teológiai Intézetben** szeptember 8–14. között tartották a felvételi vizsgákat. Ennek eredményeképpen 3 fiú és egy leány iratkozott be az 1999–2000. évi tanév első évfolyamára: **Szabó Előd**, **Dávid Ferenc**, **Gerzsi Mihály** és **Újvárosi Katalin**. Az E. K. T. kérésére, tekintettel arra, hogy két hallgató **Lakatos Sándor** és **Kis Sándor Lóránd** általánosa 7,00 osztályzaton felüli, az Intézet Szenátusa jóváhagyta e két hallgató felvételét is.

A Teológiai Intézetben szeptember 14–17. között sikeresen szakvizsgáztak ötödévet végzett hallgatóink. A szakvizsgát követően a következők szerint nyertek gyakorló segédlelkészi kinevezést: **Fekete Béla Bágonyba**, **Máthé Emő Marosvásárhelyre**, **Molnár Attila Székelykálba** és **Tódor Csaba Kénosba**.

Szeptember 22–24. között sikeres **alapvizsgát** tett Intézetünk Unitárius Fakultásának minden másodévet végzett hallgatója: **Csáki Levente**, **Cserey Katalin**, **Demeter Sándor**, **Fülöp Alpár**, **Jakabházi Béla** és **Pálfí Tamás**.

Október 1-től a következő áthelyezésekre, illetve kinevezésekre került sor. **Tordai Emő** brassói segédlelkész kinevezést nyert a sepsikőröspataki egyházközségbe. **Czire Szabolcs** sepsikőröspataki lelkész és felesége **Ferenczi Enikő** sepsiszentgyörgyi vallás-oktató-lelkész október 1-től egyéves ösztöndíjat kapott a chicagói Meadville/Lombard Teológiai Intézetbe. **Simó Rozália** székelykálai gyakorló segédlelkész áthelyeztetett Sepsiszentgyörgyre vallásoktató lelkésznek.

Jenei Sándor haranglábi lelkész választás alapján rendes lelkészi ki-

nevezést nyert a szabédi egyházközségbe.

Az Unitárius Közlöny szerkesztősége örömmel üdvözli a Lelkésszövetség gondozásában megjelent **Imakönyvet** és az **Unitárius Szószéket**. A szerkesztőknek jó munkát, kitartást kívánunk, hogy múltunk nemes értékeihez ragaszkodva jövőt építhessenek. Hasonló jókívánsággal fordulunk a **Vallomás Magunkról** második kötetének szerkesztőjéhez. Köszönjük a Valomásokat, és várjuk a folytatást. (Reményeink szerint a következő lapszámában bővebb ismertetésre is futja.)

Az **Unitárius Nők Országos Szövetségének** évi közgyűlését 1999. szeptember 4-én Árkoson tartottuk. A Konferenciával kapcsolatos beszámolókat, ismertetéseket anyagtorlódás miatt a következő lapszámunkban közöljük.

Dr. Gellérd Judit nyerte el az Amerikai Unitárius Univerzalista egyetemes egyház kitüntetését, melyet a Testvérgyülekezeti Tanács először adott ki és „Living the Mission” (Élni a küldetést) díjnak nevezett el.

Az kolozsvári Unitárius Kollégium tanszékének köszönetét fejezi ki a kolozsvári unitárius nőszövetségnek, azért az anyagi támogatásért, melyet minden hónapban biztosít egy IX. osztályos diáklánynak.

Halottaink

Nagy Domokosné Sáhím Mária, Nagy Domokos, volt várfalvi lelkész özvegye szeptember 6-án 73 éves korában Várfalván elhunyt. Szeptember 8-án a várfalvi templomból kísérték utolsó útjára. A temetési szertartáson a lelkészi szolgálatot Pálfí Dénes sinfalvi lelkész végezte.

Székely László nyugalmazott lelkész szeptember 30-án 77 éves korában Kolozsváron elhunyt. 1922. október 12-én született Verespatakon. A kolozsvári Unitárius Kollégiumban szerzett érettségi diplomát 1942. július 1-én. Ebben az évben kezdte meg tanulmányait a Teológiai Akadémián, de orosz fogságba hurcoltatva csak 1949-ben tudott szakvizsgát tenni. 1955-

ben szentelték pappá Kolozsváron. Lelkészi szolgálatát 1949-ben kezdte Nagyváradon. 1955–1959-ig Verespatakon volt lelkész. 1959–1963 között igazságtalanul börtönbüntetésre ítélte a kommunista hatalom. Szabadulása után 1963–1970-ig a tordátfalvi, 1970–71-ig a baróti, 1971–76 között az újszékelyi egyházközségben szolgált. 1977–1990-ig Kolozsváron a Nyugdíjpénztár vezetői tisztét töltötte be. Október 1-én temették Kolozsváron, temetésén a szolgálatot Bálint-Benczédi Ferenc kolozsvári lelkész végezte. Az egyetemes egyház nevében András György előadótanácsos mondott búcsúbeszédet. Évfolyamtársai nevében Benczédi Ferenc nyugalmazott lelkész búcsúztatta.

Dr. Bodor András nyugalmazott egyetemi tanár, a volt kolozsvári Unitárius Gimnázium utolsó igazgatója október 8-án, 84 éves korában elhunyt. 1915. augusztus 5-én született Magyarországon. Középkorát a kolozsvári Unitárius Kollégiumban végezte, itt szerzett érettségi, majd a Teológiai Akadémián lelkészi oklevelet. Oxfordi tanulmányútja után volt iskolájában nyer tanári alkalmazást, és lesz rövid ideig igazgató. 1943-ban doktorált klasszika filológiából, 1947-től a Bolyai Tudományegyetemen mint előadó, majd mint rendes tanár, ókori egyetemes történelmet, latint és görögöt adott elő. Az 1990 után újjáalakult Dávid Ferenc Egylet elnökévé választotta.

Temetésén a lelkészi szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte. A pályatársak búcsúztatása után az Egyetemi Házából kísérték utolsó útjára, és helyezték örök nyugalomra a házsongárdi temetőben.

*Pihenésük legyen csendes,
emlékük áldott.*

Unitárius Közlöny.
A Keresztény Magvető
melléklete.
Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő, Kovács
Sándor szerkesztő.
Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.
Kivitelezés: Kriza János.
Szedés: Rezi Éva.
Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.